Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kirje

23.9.2021

21-2163

VN/14715/2021

Eduskunnan talousvaliokunta

HE 116/2021 vp: Työ- ja elinkeinoministeriön loppulausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää HE 116/2021 vp:een liittyen loppulausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Yleiset huomiot esitetyistä asiantuntijalausunnoista

Hallituksen esitykseen ja sen sisältämiin sääntelyehdotuksiin ovat suhtautuneet positiivisesti Energiavirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Energiateollisuus ry, Kuluttajaliitto ry ja järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj. Pääpiirteissään positiivisesti hallituksen esitykseen ovat suhtautuneet myös tietosuojavaltuutettu, Suomen Omakotiliitto ry ja professori Honkapuro.

Pääpiirteissään kriittisen lausunnon on antanut jakeluverkkoyhtiö Elenia Oy.

Muutosehdotuksia hallituksen esityksessä ehdotettuihin säännöksiin ovat tehneet oikeusministeriö, Suomen Omakotiliitto ry ja professori Honkapuro. Ministeriö käsittelee loppulausunnossaan erikseen vielä näitä muutosehdotuksia sekä tietosuojavaltuutetun kommentteja.

Oikeusministeriön lausunnosta

Ministeriö toteaa, että oikeusministeriö on tuonut lausunnossaan esiin tärkeitä perusoikeussääntelyyn liittyviä näkökohtia, jotka on tarpeen huomioida hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksen säännöksissä ja niiden perusteluissa. Eräiltä osin on tarpeen myös tarkentaa 2. lakiehdotuksen säännösten perustuslakiarviointia. Ministeriö yhtyy oikeusministeriön yleisarvioon tältä osin ja esittää loppulausunnossaan muutosehdotuksia, joilla nämä puutteet voidaan korjata valiokuntakäsittelyn yhteydessä.

Ehdotetun sähkömarkkinalain 75 a §:n 3 momentin mukainen rekisteröitymisvelvollisuus

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että sähkömarkkinalain 75 a §:n 3 momentin rekisteröitymisvelvollisuudessa voidaan käytännössä katsoa olevan kyse elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisesta sähkön vähittäismyynnin osalta.

Ministeriö yhtyy sähkömarkkinalain 75 a §:n 3 momentin säännöksen osalta oikeusministeriön arvioon. Ministeriö toteaa, että mainitun lainkohdan sisältämien rekisteröitymisen edellytysten ja niiden sekä 2. lakiehdotuksen oikeusvaikutusten vuoksi mainittu lainkohta voidaan pitkälti rinnastaa elinkeinotoiminnan luvanvaraistamiseen, mikä puolestaan edellyttää rekisteröitymisen sääntelyltä elinkeinovapauden perusoikeuden edellyttämää sääntelyä.

Ministeriö tuo kuitenkin esille, että perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö sisältää myös lausuntoja, joissa rekisteröitymisvelvoitetta tai siihen rinnastettavaa sääntelyä ei ole katsottu elinkeinovapauden rajoittamiseksi. Ministeriö viittaa hallituksen esityksen perustuslakiarvioinnissa mainittuihin

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Työ- ja elinkeinoministeriö				
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4	29 516 001 35 829 516 001	916 062 160 +358 9 1606 2160	www.tem.fi

perustuslakivaliokunnan lausuntoihin PeVL10/2009 vp ja PeVL 17/2009. Sähköntoimitukset tapahtuvat sähköverkkojen kautta, jolloin toimitusten selvitys edellyttää markkinatoimijoiden toimivan tiettyjen yhdenmukaisten menettelytapojen mukaisesti. Tämän vuoksi sähkömarkkinat toimivatkin käytännössä sähköisten tietojärjestelmien avulla, jolloin toiminnanharjoittajien tietojärjestelmien tulee toimia yhteensopivasti. Markkinoille tulo on kuitenkin vapaata, kunhan täyttää markkinoilla toimimisen edellyttämät yhtenäiset tietojärjestelmävaatimukset ja menettelytavat. Usein tietojärjestelmävaatimuksissa kysymys on pikemminkin menettelytapavaatimusten täyttämisestä kuin varsinaisesta luvanvaraisuudesta, vaikka kiistämättä luvanvaraisuuteen liittyviä piirteitä menettelytapoihin sisältyisikin. Tietojärjestelmien yhteensopivuusvaatimukset eivät ole uusia asia sähkömarkkinoiden osapuolille ja verkonhaltijoille, sillä käytännössä yhteensopivuusvaatimuksia on asetettu toiminnanharjoittajille velvoitteiden muodossa vähittäismarkkinoiden avaamisesta 1990-luvun lopulta lähtien.

Ministeriö kuitenkin toteaa, että sähkömarkkinalain 75 a §:n 3 momentin rekisteröitymisedellytysten ja datahubuudistukseen liittyvien poikkeuksellisten oikeusvaikutusten, joista säädettäisiin 2. lakiehdotuksessa, vuoksi tässä tapauksessa on kuitenkin yksiselitteistä, että toiminnanharjoittajien rekisteröitymisten sääntelyssä on huomioitava elinkeinovapaus perusoikeutena. Tämän mukaisesti hallituksen esitys on myös pyritty laatimaan.

Hallituksen esityksessä esitetään säännöksiä toiminnanharjoittajien velvollisuudesta rekisteröityä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi, mitä termiä on käytetty sähkömarkkinalain 75 a §:ssä. 2. lakiehdotuksessa käytetään kuitenkin usein termiä rekisteröinti, mikä saattaa antaa väärän vaikutelman toimenpiteen luonteesta. Tämän vuoksi ministeriö esittää loppulausunnon liitteenä olevissa lainkohdissa terminologian muuttamista sähkömarkkinalain 75 a §:n 3 momentin ehdotuksen mukaiseksi ja termin rekisteröinti muuttamista myös 2. lakiehdotuksessa rekisteröitymiseksi. Ministeriön viittaa tältä osin liitteessä esitettyihin muutoksiin 2. lakiehdotuksen 2 §:ssä, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 6 §:n 1 momentissa.

Käyttöönottojakson jatkaminen valtioneuvoston asetuksella

Oikeusministeriö on katsonut lausunnossaan, että käytännössä 2. lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentin mukainen valtuus jatkaa käyttöönottoaikaa tarkoittaisi valtioneuvostolle annettavaa mandaattia päättää lain oikeusvaikutusten pidentymisestä. Lain ehdotetaan 9 §:n mukaisesti olevan voimassa 31.3.2023 saakka, joten oikeudellisesti kyse ei olisi eduskunnan päättämän määräaikaisen lain voimassaoloajan jatkamisesta, vaan ehdotuksen mukaan valtioneuvostolle annettaisiin toimivalta päättää, paljonko käyttöönottoaikaa tarvittaisiin lain voimassaoloajan puitteissa. Ehdotettu 5 kuukauden käyttöönottojakson pituus olisi lähtökohta, josta voitaisiin poiketa valtioneuvoston asetuksella. Oikeusministeriö on myös pitänyt asetuksenantovaltuuden tarkkarajaisuuden vaatimuksen täyttämiseksi perusteltuna, että 1 §:n 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että käyttöönottojakson pidentämisen edellytykset ilmenisivät pykälätekstissä.

Ministeriö toteaa, että hallituksen esityksen tarkoituksena on ollut, että käyttöönottojakson siirtäminen ei tarkoittaisi jakson pidentämistä, vaan siitä, että viiden kuukauden mittaista käyttöönottojaksoa siirrettäisiin myöhäisempään ajankohtaan. Koska säännös tältä osin näyttää olevan tulkinnanvarainen, on sen sanamuotoa syytä täsmentää. Ministeriö on myös havainnut, että 2 §:n mukaisesti jo alkanut käyttöönottojakso saatetaan joutua käyttöönottovaikeuksien vuoksi keskeyttämään ja aloittamaan käyttöönottojakso myöhemmin uudelleen. Säännöstä olisi syytä tarkentaa myös tältä osin. Ministeriö pitää perusteltuna myös täsmentää käyttöönottojakson siirtämisen edellytyksiä 2 §:n säännöstekstissä.

Ministeriö ehdotus 2 §:n 2 momentin sanamuodon täsmentämiseksi on loppulausunnon liitteessä. Lisäksi säännöksen perusteluihin tulisi kirjata, että käyttöönottojakson ajankohtaa siirrettäessä ei voida pidentää viiden kuukauden mittaista käyttöönottojaksoa.

Käyttöönottojakson aikana tapahtuva hyväksyminen ja sopimuksen päättämisvelvollisuutta koskeva seuraamussääntely

Oikeusministeriö on lausuntonsa 4 luvussa käsitellyt 2. lakiehdotuksen 2 §:ssä säänneltyä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjien rekisteröintiä käyttöönottojakson aikana. Ottaen huomioon rekisteröintiin liittyvät oikeusvaikutukset, oikeusministeriö katsoo, että oikeasuhtaisempaa olisi säätää asiasta siten, että lähtökohtaisesti rekisteröinti tulisi hyväksyä, jos kriteerit täyttyvät ja säätää poikkeukseksi se, että rekisteröinti voitaisiin jättää hyväksymättä, jos rekisteröinti vaarantaisi palvelujen aikataulun mukaista käyttöönottoa. Ottaen huomioon se, että esitöissä on ilmaistu, että lähtökohtaisesti rekisteröinti voitaisiin tehdä käyttöönottojakson aikana, jos se ei vaaranna palvelujen aikataulun mukaista käyttöönottoa, olisi perusteltua säätää tästä kriteeristä pykälässä.

Oikeusministeriö on lausuntonsa 3 luvussa käsitellyt myös rekisteröimättömään vähittäismyyjään kohdistuvia 2. lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin seuraamuksia. Oikeusministeriö katsoo, että esitetyn mallin tavoite saada kaikki vähittäismyyjät keskitetyn tiedonvaihtojärjestelmän piiriin on ymmärrettävä. Kuitenkin oikeusministeriö katsoo, että vähittäismyyjän rekisteröimättömyyden seuraamusten ankaruuden vuoksi on perusteltua vielä arvioida, onko mahdollista säätää lievempiä vaihtoehtoisia keinoja tavoitteen toteuttamiseksi. Oikeusministeriö katsoo, että tilanteissa, joissa voidaan pitää mahdollisena, että sähkön vähittäismyyjä voisi saada myönteisen sähkömarkkinalain 75 a §:n mukaisen päätöksen hieman käyttöönottojakson alkamisen jälkeen, ehdotettua toisen lakiehdotuksen 3 §:n seuraamusta voidaan pitää ankarana. Oikeusministeriö pitää perusteltuna arvioida vielä, voisiko sellaisissa tilanteissa, joissa katsotaan olevan mahdollista, että vähittäismyyjä pystyy hoitamaan velvollisuutensa kuntoon käyttöönottojakson alkamisen jälkeen, tarjota mahdollisuus jatkaa elinkeinotoimintaa ilman velvollisuutta siirtää sopimuksia tai irtisanoa niitä määräajan puitteissa. Tätä muutosta tukisi se, että ehdotuksen mukaan käyttöönottojakson aikana olisi mahdollista tehdä mainittuja sähkömarkkinalain 75 a §:n mukaisia päätöksiä, niin olisi tarkoituksenmukaista, että tällaisten päätösten oikeusvaikutuksena voisi olla mahdollisuus jatkaa elinkeinotoimintaa.

Ministeriö toteaa, että edellä mainitut oikeusministeriön huomiot liittyvät toisiinsa ja tämän vuoksi niitä sekä hallituksen esityksen säännösten rakennetta on syytä käsitellä tältä osin yhtenä kokonaisuutena.

Ministeriö toteaa aluksi, että hallituksen esityksen käyttöönottojaksoa koskevan sääntelyn keskeinen tavoite on, että käyttöönottojakso lähtökohtaisesti rauhoitetaan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjien rekisteröitymisiltä ja että palvelujen tulevat käyttäjät keskittyvät jakson aikana suoritettaviin yhtenäisiin käyttöönottotoimenpiteisiin sekä niissä ilmenevien puutteiden korjaamiseen. Tämä lisäksi 2. lakiehdotuksen tavoite on määritellä toimenpiteet, miten rekisteröitymättömien toiminnanharjoittajien toiminnot ajetaan hallitusti alas ja turvataan heidän asiakkaidensa keskeytymätön sähkönsaanti sekä turvataan tällaisessa tilanteessa asiakkaille ja muille toiminnanharjoittajille kuuluvat palvelut sähkömarkkinoilla, joiden järjestämisen Suomi on velvollinen järjestämään sähkömarkkinadirektiivin säännösten mukaisesti. Vasta näiden tavoitteiden jälkeen tulee tavoite pyrkiä välttämään asiakkaille ja muille toiminnanharjoittajille käyttöönottovaiheen ongelmista aiheutuvia lisäkustannuksia.

Edelleen ministeriö toteaa, että oikeusministeriön ehdottamia vähittäismyyjiä koskevia joustomekanismeja on jo nykyisellään sisällytetty hallituksen esitykseen. Toiminnanharjoittajien rekisteröitymistä koskeva sääntely ja siihen sisältyvät vähittäismyyjiä koskevat joustomekanismit on hallituksen esityksessä rakennettu seuraavasti:

1. Toiminnanharjoittajien rekisteröitymisen edellytykset säädettäisiin sähkömarkkinalain 75 a §:n 3 momentissa ja lain voimaantulosäännöksessä sekä sähkömarkkinalain muutoksen 108/2019 voimaantulosäännöksen 4 momentissa[1]. Tietojärjestelmien yhteensopivuusvaatimuksista on säädetty näissä säännöksissä sopivan yleisellä tasolla, jolloin yhteensopivuusvaatimus itsessään sisältää jossain määrin liikkumavaraa toiminnanharjoittajan rekisteröitymisen hyväksymiselle. Tarvittaessa rekisteröitymisen kynnystä voitaisiin laskea, jos sillä ei olisi merkittäviä haittavaikutuksia. Pysyväksi tarkoitettu sähkömarkkinalain 75 a §:n 3 momentti koskisi sekä nykyisiä että tulevia uusia toiminnanharjoittajia.

2. Oikeusministeriön ehdottama varsinainen joustomekanismi on hallituksen esityksessä sisällytetty 2. lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin johdantokappaleeseen (”järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla ei ole velvollisuutta hyväksyä…rekisteröintejä”). Säännös on kirjoitettu mahdollistamaan joustoa erityisesti nykyisten toiminnanharjoittajien käyttöönottotoimissa ilmenevien vähäisten ja korjattavissa olevien puutteiden oikaiseminen, jotta lakiehdotuksen 3 ja 6 §:n mukaisiin toimenpiteisiin ei

[1] Säännös on seuraavan sisältöinen: ”Vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan, jolla on velvollisuus käyttää sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluita, on toteutettava sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönoton edellyttämät valmistelutoimet ennen palveluiden käyttöönottoa. Valmistelutoimet on tehtävä järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan yhteistyössä sähköalan yritysten kanssa laatiman sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen tietokonversiosuunnitelman ja käyttöönottosuunnitelman mukaisesti. Vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta itselleen suunnitelma, joka sisältää sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönoton edellyttämät valmistelutoimet tietokonversiosuunnitelman ja käyttöönottosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaa on täydennettävä tarvittaessa. Suunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava Energiavirastolle ja järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle. Vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan on toimitettava Energiavirastolle ja järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle näiden pyynnöstä tarpeelliset tiedot valmistelutoimiensa toteutumisesta. Energiavirastolla on oikeus päätöksellään vaatia vähittäismyyjää ja jakeluverkonhaltijaa tekemään muutoksia suunnitelmaan tai valmistelutoimiin, jos on syytä epäillä, että suunnitelma tai valmistelutoimet eivät täytä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönoton vaatimuksia tai, jos on syytä epäillä, että sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönotto viivästyisi puutteellisten valmistelutoimien vuoksi.”

jouduttaisi turvautumaan tilanteissa, joissa nämä puutteet voidaan korjata joko käyttöönottojakson aikana tai sen jälkeen. Säännös koskisi myös uusia toiminnanharjoittajia, jotka aloittaisivat toimintansa siinä vaiheessa, kun keskitetyt palvelut otetaan käyttöön.

3. Vähittäismyyjille esitetään myös mahdollisuutta saada käyttöönottojakson aikana rekisteröidyksi hallitusti toteutettavia vähittäismyyntiliiketoimintojen yhdistämiseen liittyviä liiketoimintojen järjestelyitä (2. lakiehdotuksen 4 §).

4. Viimesijaisena keinona on lisäksi ehdotettu mahdollisuutta siirtää merkittävien käyttöönotto-ongelmien ilmetessä käyttöönottojakso myöhempään ajankohtaan (2. lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentti).

Ministeriö toteaa oikeusministeriön esittämän kritiikin johdosta, että hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksessa esitettyä sääntelyä olisi syytä tarkentaa perusoikeusrajoituksen tarkkarajaisuusvaatimuksen täyttämiseksi ja toimenpiteiden oikeasuhteisuusvaatimuksen parantamiseksi suhteessa toiminnanharjoittajien elinkeinovapauden rajoituksiin.

Tarkastelun aluksi ministeriö katsoo, että käyttöönottojakson rauhoittaminen lähtökohtaisesti toiminnanharjoittajien rekisteröitymiseltä on välttämätöntä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjien rekisteröitymisiltä. Toiminnanharjoittajien eriaikainen rekisteröityminen johtaisi siihen, että palvelujen käyttöönottotoimintoja ei voitaisi järjestää yhtenäisen aikataulun mukaisesti. Suunnitellusti yhteisesti toteutettavien käyttöönottotoimenpiteiden ja testausten järjestäminen sekä testauksissa ilmenevien puutteiden aikataulun mukainen korjaaminen muodostuisivat mahdottomiksi. Tämä käytännössä tekisi yhtenäisen käyttöönottoaikataulun noudattamisen mahdottomaksi ja siten vaarantaisi palvelujen aikataulun mukaisen käyttöönoton. Hallituksen esityksen 3 luvussa käyttöönottojakso on arvioitu välttämättömäksi, jotta käyttöönottovaiheeseen sisältyviä riskejä, mukaan lukien palvelujen käyttöönoton viivästyminen, voidaan vähentää. Hallituksen esityksen säätämisjärjestyksen arviointia koskevassa luvussa 11.2 Elinkeinovapaus on ministeriön näkemyksen mukaan selvitetty perusteellisesti toimenpiteiden välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta. Näiltä osin ministeriö viittaa hallituksen esityksen tekstiin.

Toisena seikkana ministeriö toteaa, että 2. lakiesityksen 2, 3 ja 6 §:iä olisi täsmennettävä elinkeinonvapauden rajoitusten tarkkarajaisuusvaatimuksen täyttämiseksi.

Ministeriö ehdottaa, että 2. lakiehdotuksen mainittuja pykäliä täydennettäisiin oikeusministeriön lausunnon johdosta seuraavasti:

1. Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttiin kirjattaisiin pääsäännöksi, että sähkömarkkinalain 75 a §:n säännöstä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi rekisteröitymisestä ei sovelleta käyttöönottojakson aikana ko. momentissa yksilöityjen rekisteröitymistoimien osalta. Rekisteröitymiset eivät siten olisi pääsääntöisesti mahdollisia käyttöönottojakson aikana.

2. Lakiehdotuksen 2 §:ään lisättäisiin 2 momentti, jossa säädettäisiin, että lakiehdotuksen 4 § sisältää poikkeuksen 1 momentin rekisteröitymisrajoitusta koskevaan pääsääntöön.

3. Lakiehdotuksen 2 §:ään lisättäisiin 3 momentti, johon sisällytettäisiin oikeusministeriön ehdottama lisäjoustoa koskeva säännös, jonka mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voisi jatkaa toiminnanharjoittajan rekisteröitymisaikaa, jos rekisteröitymisen tai mittausalueen rekisteröinnin estäneet puutteet eivät ole merkittäviä, toiminnanharjoittaja on esittänyt ennen käyttöönottojakson alkamista riittävät korjaavat toimenpiteet puutteiden poistamiseksi eivätkä puutteet estä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen aikataulun mukaista käyttöönottoa.

4. Lakiehdotuksen 3 ja 6 §:iin lisättäisiin säännös, jonka mukaan mainittujen pykälien mukaisia toimenpiteitä ei sovelleta, jos vähittäismyyjän tai jakeluverkonhaltijan rekisteröitymisaikaa on jatkettu 2 §:n 3 momentin mukaisesti.

Yksityiskohtaiset säännösehdotukset on sisällytetty lausunnon liitteeseen.

<u>Käyttöönottojakson aikana tapahtuva vähittäismyyjien sopimusten purkautuminen</u>

Oikeusministeriö on edelleen lausunnossaan arvioinut passiivisia myyjiä koskevaa 2. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momenttia perusoikeuksien suojan näkökulmasta. Oikeusministeriö toteaa, että lain nojalla tapahtuva sopimuksen purkautuminen on lähtökohtaisesti hyvin poikkeuksellinen toimenpide. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaisesti lähtökohtaisesti yksityiset toimijat voivat luottaa sopimusvapauden suojaan ns. perusteltujen odotusten osalta. Toisaalta oikeusministeriö on esittänyt mainitun lainkohdan osalta myös vastakkaiseen suuntaan vaikuttavia näkökohtia. Oikeusministeriö pitää tämän vuoksi perusteltuna arvioida sen lausunnossa esitettyjä sääntelyn oikeasuhtaisuutta

koskevia näkökohtia, jotta ehdotettu lain nojalla tapahtuvan sopimusten purkamisen luonne ehdottoman viimesijaisena keinona korostuisi.

Ministeriö toteaa, että oikeusministeriön kritiikki on tältä osin perusteltua, sillä hallituksen esityksen perustuslakiarviointi (Luku 13.3.3 Sopimusvapaus ja sopimusten pysyvyys) on jäänyt tältä osin tarpeettoman yleisluonteiseksi. Ministeriö toteaa kuitenkin, että oikeusministeriö ei ehdota tältä osin säännösmuutoksia vaan perustuslakiarvioinnin täydentämistä.

Ministeriö toteaa arviointinsa aluksi, että ministeriö, sääntelyviranomainen Energiavirasto ja valmistelussa mukana olleet Fingrid ja sähköalan yrityksiä edustavat järjestöt pitävät mainittua säännöstä välttämättömänä lain tavoitteiden toteutumisen kannalta. Säännös on sisällytetty hallituksen esitykseen viimesijaiseksi keinoksi täysin passiivisiksi jäävien vähittäismyyjien varalta. Mikäli säännös poistettaisiin lakiehdotuksesta tai siihen sisällytettäisiin joustoja, tämä mahdollistaisi täysin passiivisiksi jääville vähittäismyyjille mahdollisuuden kiertää ehdotettu lainsäädäntö ja pahimmillaan jumiuttaa koko uudistuksen toteuttaminen.

Säännös on välttämätön laissa, koska sähkömarkkinalainsäädännön tasevastuuta koskevan sääntelyn mukaan kussakin jakeluverkon käyttöpaikassa voi olla samanaikaisesti vain yksi avoin sähköntoimittaja (sähkömarkkinalaki 73 §, valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (767/2021) 2 luvun 1 ja 2 §). Avoin toimittaja on jokaiselle sähkömarkkinoiden osapuolelle välttämätön, koska se tasapainottaa osapuolen sähkönhankinnan ja –käytön taseselvitysjakson aikana. Koska sähköä ei voi varastoida merkittävässä määrin, on sähköntuotannon ja kulutuksen oltava sähköverkossa koko ajan tasapainossa keskenään, jotta sähköverkko pysyy toiminnassa. Vaatimus tasapainottavasta avoimesta toimittajasta perustuu siten sähkön fysikaalisiin ominaisuuksiin. Sähkömarkkinoiden markkinaprosessien näkökulmasta tarkasteltuna jakeluverkon sähkönkäyttöpaikan avoimen toimittajan voi vaihtaa ainoastaan joko avoin toimittaja itse tai käyttöpaikan asiakas. Tämä edellyttää jommankumman sähkönmyyntisopimuksen osapuolen irtisanovan käyttöpaikan sähkönmyyntisopimuksen. Kukaan muu osapuoli ei nykylainsäädännön mukaan voi vaihtaa sähkönkäyttöpaikan avointa toimittajaa, jos avoimena toimittajana toimiva vähittäismyyjä jää passiiviseksi eikä irtisano sähkönmyyntisopimusta eikä asiakaskaan tekisi sitä. Tällaisen tilanteen varalle 2. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentti on välttämätön viimesijainen toimenpide. Koska sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut otetaan käyttöön helmikuussa vuoden kylmimpään ajankohtaan, voi sähköntoimituksen katkaisemisella olla dramaattisia vaikutuksia asunnoissa ja muissa tiloissa, joiden lämmitys on riippuvainen sähkönsaannista.

Ministeriö pitää säännöstä paitsi välttämättömänä, myös oikeasuhtaisena. Säännös on selkeästi 2. lakiehdotuksen viimesijainen toimenpide, jota edeltäisivät edellä kuvatut rekisteröitymisen joustomahdollisuudet sekä 3 §:n 1 momentin tai 4 §:n muut toimenpidevaihtoehdot. Lisäksi sen soveltaminen tulisi kysymykseen ainoastaan vähittäismyyjän omien, tietoisesti tekemien järjestelmävelvoitteiden ja keskitettyjen palvelujen käyttöönottovaiheeseen liittyvien laiminlyöntien seurauksena. Vähittäismyyjien tiedossa on ollut lain 108/2019 vahvistamisesta 18.1.2019 lähtien, että heidän velvollisuutenaan on toteuttaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönoton edellyttämät valmistelutoimet ennen palveluiden käyttöönottoa (lain voimaantulosäännöksen 4 momentti).

Ministeriö myös katsoo, että hallituksen esityksen täydentäminen ministeriön loppulausunnossa esitetyillä 2. lakiesityksen täsmennyksillä täyttää toimenpiteeltä edellytettävän tarkkarajaisuuden vaatimuksen. Säännös perustuu myös painavaan yhteiskunnalliseen etuun, sillä säännöksellä suojellaan vähittäismyyjän asiakkaita sähköntoimituksen katkaisulta talviaikana sekä varmistetaan mahdollisuus kehittää sähköjärjestelmän palveluja ilmastonmuutoksesta aiheutuvien lisääntyvän sähkönkäytön sekä energiankäytön ja –tuotannon rakenteellisten muutosten edellyttämään suuntaan.

Oikeusministeriö on nostanut lausunnossaan esiin erityisesti perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 17/2021 vp, jossa valiokunta on tarkastellut sopimuksen mitättömäksi toteamista sote-uudistuksen yhteydessä. Ministeriö huomauttaa, että yksittäistapauksissa tehdyt julkisyhteisön ja elinkeinonharjoittajan väliset palvelujen ulkoistussopimukset poikkeavat luonteeltaan merkittävästi vähittäismyyjän asiakkaidensa kanssa tekemistä säännellyistä ja pääasiassa massaluonteisista sähkönmyyntisopimuksista. Sopimukset eivät ole eroavuuksiensa vuoksi välttämättä vertailukelpoisia keskenään, kun niitä arvioidaan perusoikeusnäkökulmasta.

Ministeriö toteaa, että sähkönmyyntisopimusten purkautumisen arvioinnissa voidaan perustellusti lähteä liikkeelle mainitusta perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 17/2021 vp lähtökohdista. Perustuslakivaliokunta on lausunut asiasta mm. seuraavaa:

> ”Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan painavien yleisten etujen vuoksi vahvasti säännellyillä markkinoilla toimivat yritykset eivät voi perustellusti odottaa lainsäädännön pysyvän kaikissa oloissa muuttumattomana (PeVL 56/2005 vp ja PeVL 31/2006 vp)”

Perustuslakivaliokunta on antanut useita lausuntoja, joissa se on arvioinut sähköyhtiöiden sääntelyä ja sähkösopimuksiin kohdistuvien toimenpiteiden vaikutuksia. Näitä on selostettu hallituksen esityksen luvussa 11.3.3.

Sopimusoikeuden sääntely kuuluu lähtökohtaisesti tavallisen lainsäädännön alaan (PeVL 26/2008 vp). Sopimusvapaus kuitenkin saa suojaa tietyssä määrin perustuslain 15 §:n 1 momentin omaisuudensuojaa turvaavan yleislausekkeen kautta (PeVL 15/2004 vp). Esimerkiksi lailla jollekulle säädettävä velvollisuus sopia jostakin asiasta (sopimuspakko) merkitsee rajoitusta henkilön valtaan päättää sopimussuhteistaan. Perustuslakivaliokunta ei kuitenkaan ole katsonut sopimuspakkoa ongelmalliseksi omaisuudensuojan näkökulmasta, kun ehdotetulle sääntelylle on hyväksyttävä peruste kuten tarkoitettujen palvelujen suuri merkitys yhteiskunnassa ja kun suhteellisuusvaatimus toteutuu (PeVL 24/2002 vp). Valiokunta on myös arvioinut ehdotetun sääntelyn ja omaisuudensuojan suhdetta sääntelyn hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden näkökulmasta (PeVL 28/2012). Valiokunta on pitänyt sähkömarkkinoiden sääntelyä kuluttajien suojaamiseksi mahdollisena tietyin edellytyksin myös sopimuksiin kohdistuvin taannehtivin vaikutuksin (PeVL 36/2004 vp, PeVL 63/2002 vp ja PeVL 19/2021 vp).

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 19/2021 vp todennut mm. seuraavaa:

> (8) Perustuslakivaliokunta on arvioinut ehdotuksia, joissa sähkö-, maakaasu- ja teleyritysten omistajille on asetettu omaisuuden käyttöön kohdistuvia velvollisuuksia tai rajoituksia kilpailuedellytysten luomiseksi tai turvaamiseksi. Valiokunnan mukaan velvoitteet ja rajoitukset ovat kulloinkin kysymyksessä olevan omaisuuden erityisluonne huomioon ottaen perustuslainmukaisia, jos ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohtuullisia (ks. esim. PeVL 32/2009 vp, s. 2/II, PeVL 36/2004 vp, s. 2/I, PeVL 4/2000 vp, s. 2/I, PeVL 34/2000 vp, s. 2, PeVL 8/2002 vp, s. 3—4, PeVL 63/2002 vp, s. 2/I).
>
> (9) Perustuslakivaliokunta on pitänyt lainsäätäjän liikkumavaraa omaisuudensuojan näkökulmasta lähtökohtaisesti suurempana, jos velvoitteet koskevat pörssiyhtiöitä tai muita varallisuusmassaltaan huomattavia oikeushenkilöitä, kuin jos sääntelyllä on hyvin välittömiä vaikutuksia oikeushenkilön taustalla olevien luonnollisten henkilöiden asemalle (esim. PeVL 55/2018 vp, s. 3, PeVL 74/2018 vp, s. 4, PeVL 10/2007 vp, PeVL 32/2004 vp, PeVL 34/2000 vp). Valiokunnan mukaan yritykset ja muut elinkeinon harjoittajat eivät voi perustellusti odottaa elinkeinotoimintaansa sääntelevän lainsäädännön pysyvän muuttumattomana (PeVL 17/2021 vp, s. 32, PeVL 32/2010 vp, PeVL 31/2006 vp ja PeVL 56/2005 vp).

Hallituksen esityksessä on tältä osin tehty arvio, jonka mukaan sopimusvapauteen ehdotettujen rajoitusten, 2. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentti mukaan lukein, ei arvioida olevan ongelmallisia perustuslain 15 §:n omaisuuden suojan kannalta. Edellä todetut hallituksen esityksen arviointia täydentävät täsmennykset huomioon ottaen ministeriö ei näe perusteita muuttaa perusoikeusarviointia tältä osin. Ministeriö ei siten katso olevan perusteita myöskään muuttaa 2. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentin säännöstä.

Oikeusturvajärjestelyjen riittävyys

Oikeusministeriö toteaa sähkömarkkinalain 75 a §:n osalta, että lähtökohtaisesti säännökseen liittyvää oikeusturvajärjestelyä voidaan pitää riittävänä. Oikeusturvan tosiasiallinen saatavuus edellyttää tässä sääntelyssä sitä, että Energiaviraston tulisi käsitellä tällainen valvontalain 9 §:n mukaisesti tehty lainmukaisuuden tutkintapyyntö viivytyksettä, jotta käsittelyn aikana ei ehdi tapahtua oikeudenmenetyksiä.

Ministeriö yhtyy tässä oikeusministeriön näkemykseen. Sähkömarkkinalain 75 a §:n säännöskohtaisia perusteluita on perusteltua täydentää oikeusministeriön ehdottamalla tavalla.

Tietosuojavaltuutetun lausunnosta

Tietosuojavaltuutettu on katsonut lausunnossaan, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvien rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen osalta ei ole mahdollista päättää käyttöönottojakson mukaisesta rauhoitusjaksosta. Ministeriö toteaa, että sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottojakso ei vaikuta henkilötietojen käsittelyn osalta millään tavalla rekisteröityjen oikeuksiin. Esitetyt säännökset koskevat vähittäismyyjien, verkonhaltijoiden ja jakeluverkon rajapistemittauksista vastuussa toiminnanharjoittajien rekisteröitymistä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiksi. Rekisterin pitäjät jatkavat henkilötietojen käsittelyä voimassa olevan tietosuojalainsäädännön ja sähkömarkkinalainsäädäntöön tehtyjen kansallisten mukautusten mukaisesti koko käyttöönottojakson ajan.

Tietosuojavaltuutettu on edelleen katsonut, että hallituksen esityksessä ei käy selkeästi ilmi, mikä on järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj:n rooli henkilötietojen käsittelyssä, rekisterinpitäjä, henkilötietojen käsittelijä vai yhteisrekisterinpitäjä. Ministeriö toteaa, että hallituksen esitys ei vaikuta järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan asemaan rekisterinpitäjänä. Fingridin asema rekisterinpitäjänä määrittyy yleisen tietosuoja-asetuksen ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen toteutusta koskevan jo voimassa olevan kansallisen lainsäädännön perusteella (L 108/2019). Tietosuojavaltuutetun lausunnon johdosta hallituksen esityksen lukuun 2.1 lisättiin seuraava maininta järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan asemasta:

> Sähkömarkkinalain 49 §:n 1 momentin säännöksessä on asetettu järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu lakisääteinen velvoite, joka muodostaa oikeusperustan käsitellä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen tuottamista varten yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamia loppukäyttäjien henkilötietoja. Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija toimii näissä tilanteissa yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamana rekisterinpitäjänä.

Suomen Omakotiliiton lausunnosta

Omakotiliitto on nostanut lausunnossaan esille vähittäismyyjien käyttöönoton ongelmista mahdollisesti asiakkaille aiheutuvat vahingot. Omakotiliitto esittää, että käyttöönottojaksolla lain menettelytapojen mukaisesti siirrettyjen sopimusten osalta vahingonkorvauksen hakija on kuluttajasopimuksen vastaanottava sähkön vähittäismyyjä. Näin voidaan turvata kuluttajan sähkönhinnan pysyminen aiemmin sopimuksessa sovitulla tasolla. Erityisesti määräaikaisten sopimusten osalta hintamuutoksen kustannusvaikutukset kuluttajalle voivat olla merkittäviäkin.

Ministeriö toteaa, että Omakotiliiton huoli sopimushintojen noususta on perusteltu niissä tapauksissa, joissa vähittäismyyjä irtisanoo sähkönmyyntisopimuksen sekä niissä tilanteissa, joissa vähittäismyyjän passiivisuuden vuoksi toimitus siirtyy väliaikaisesti jakeluverkonhaltijan vastattavaksi sekä myöhemmin mahdollisesti siirretään Energiaviraston päätöksellä toimitusvelvollisen sähkönmyyjän vastattavaksi. Ministeriön näkemyksen mukaan sen sijaan niissä tilanteissa, joissa toimintansa lopettava vähittäismyyjä luovuttaa sopimuskantansa toiselle vähittäismyyjälle, sopimusehtoja ei voida yksipuolisesti muuttaa. Tällöin ei synny sopimusehtojen vastaista menettelyä eikä vahinkoa asiakkaalle.

Ministeriö toteaa, että Omakotiliiton esille nostama tilanne merkitsee sähköntoimituksessa olevaa virhettä. Sähköntoimituksen virhettä ja sen seuraamuksia säännellään tältä osin sähkömarkkinalain 97 ja 99 §:ssä. Lain 97 §:n mukaan sähköntoimituksessa on virhe, jos sähkön toimitustapa ei vastaa sitä, mitä voidaan katsoa sovitun. Lain 99 §:n mukaan loppukäyttäjällä on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii virheen vuoksi. Lain 101 §:ssä säädetään vastuutahoista. Säännöksen mukaan loppukäyttäjällä on aina oikeus esittää virheeseen perustuvat vaatimuksensa jakeluverkonhaltijalle. Jakeluverkonhaltija vastaa virheestä kuluttajalle, jollei jakeluverkonhaltija kohtuullisessa ajassa vaatimuksesta tiedon saatuaan ilmoita kuluttajalle virheestä vastuussa olevaa vähittäismyyjää. Sähkömarkkinalain 85 §:n mukaan näistä säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi, mutta yritysten osalta säännöksistä voidaan poiketa sopimuksin.

Edellä kuvattujen tilanteiden eroavuuksien vuoksi 2. lakiehdotuksen 3, 4 ja 6 §:ssä on viitattu sopimusehtoihin, eikä suoraan mainittuihin sähkömarkkinalain säännöksiin. Kuluttaja-asiamies on neuvotellut Energiateollisuus ry:n kanssa yleiset sopimusehdot (SME 2014 ja VPE 2019), joissa mainitut säännökset on huomioitu.

Sähkömarkkinalain sopimusehtosääntelyn mukaisesti kuluttaja-asiakkaisiin sovelletaan aina 97 ja 99 §:ien mukaisia vähimmäisvaatimuksia. Ministeriö pitää kuitenkin erittäin vaikeana toteuttaa Omakotiliiton ehdotusta, että jakeluverkonhaltija väliaikaisena sähköntoimittajana ja uusi viranomaistoimin määrätty vähittäismyyjä voitaisiin sähkömarkkinalain nykyisistä säännöksistä poiketen velvoittaa noudattamaan asiakkaan voimassa olevaa sähkönmyyntisopimusta. Mainituissa tilanteissa on selkeä riski siitä, että toimintansa lopettavalta vähittäismyyjältä ei saada perittyä jälkikäteen korvauksia täysimääräisesti. Lisäksi on huomioitava, että jo nykysäännöstenkin mukaan vähittäismyyjä on lopulta se taho, joka vastaa virheensä seuraamuksista.

Professori Honkapuron lausunnosta

Professori Honkapuro on lausunnossaan katsonut, että lainsäädännössä ei eksplisiittisesti tuoda esille kolmannen osapuolen mahdollisuuksia hyödyntää tietoaineistoa. Honkapuron mukaan oleellista on varmistaa, että lainsäädäntö ei ole esteenä uusien energiatehokkuutta, kestävyyttä ja toimitusvarmuutta tukevien palveluiden kehittämisessä. Ministeriö toteaa, että tämä kysymys on ratkaistu jo hallituksen esitykseen 144/2018 vp perustuvissa sähkömarkkinalain 75 e, 75 f ja 76 §:issä (L

108/2019). Säännöksissä on huomioitu asiakkaiden oikeus itseään koskevien tietojen hyödyntämiseen sekä asiakkaan henkilötietojen ja liikesalaisuuksien suoja. Näihin säännöksiin ei esitetä muutoksia hallituksen esityksessä. Energiankäytön kestävyyttä edistävien palvelujen kehittämisen reunaehtona on, että asiakkaiden henkilötietojen ja liikesalaisuuksien asianmukaisesta suojasta huolehtiminen ei vaarannu.

Professori Honkapuro on edelleen kiinnittänyt huomiota sähkömarkkinalain 22 §:n 3 momenttia koskevaan ehdotukseen. Honkapuro on katsonut, että mittauslaitteiston hyödyntämisen sijasta loppukäyttäjille tulisi antaa neuvontaa ja tietoa mittaustiedon hyödyntämisestä. Ministeriö toteaa tältä osin, että mainitulla säännöksellä pantaisiin täytäntöön sähkömarkkinadirektiivin 20 artiklan 1 kohdan f alakohdan säännös. Tämän vuoksi ministeriö ei näe perustelluksi muuttaa säännöstä Honkapuron ehdottamalla tavalla. Ministeriö toteaa, että sähkömarkkinalain 1 §:n 2 momentissa on jo nykyisin säännös, joka ohjaa sähköalan yrityksiä toimimaan Honkapuron ehdotuksen suuntaisesti. Säännöksen mukaan sähköalan yritysten tehtäviin kuuluu huolehtia asiakkaittensa ja verkkonsa käyttäjien sähkönhankintaan liittyvistä palveluista sekä edistää omassa ja näiden toiminnassa sähkön tehokasta ja säästäväistä käyttöä.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Riku Huttunen

Hallitusneuvos Arto Rajala

Liite Loppulausunnon mukaiset ehdotukset säännösehdotusten täsmentämisestä

LIITE

Loppulausunnon mukaiset ehdotukset säännösehdotusten täsmentämisestä

2.

Laki

eräistä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottoon liittyvistä määräaikaisista toimenpiteistä

1 §

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottojakso

— —

Valtioneuvoston asetuksella voidaan lyhentää käyttöönottojaksoa**,** ~~tai~~ **keskeyttää se tai** siirtää ~~käyttöönottojaksoa~~ **sen ajankohtaa** siten, että käyttöönottojakso päättyy viimeistään lain voimassaolon päättyessä. **Käyttöönottojakson keskeyttämisen ja sen ajankohdan siirtämisen edellytyksenä on, että sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönotossa on ilmennyt niin merkittäviä ongelmia, että käyttöönoton keskeyttäminen tai siirtäminen on välttämätöntä.**

2 §

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjien ~~*rekisteröinti*~~ ***rekisteröityminen*** *käyttöönottojakson aikana*

Sähkömarkkinalain 75 a §:n säännöstä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi rekisteröitymisestä ei sovelleta käyttöönottojakson aikana, kun kysymyksessä on: ~~Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla ei ole velvollisuutta hyväksyä käyttöönottojakson aikana seuraavia sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjien sähkömarkkinalain 75 a §:ssä tarkoitettuja rekisteröintejä:~~

1) vähittäismyyjän tai jakeluverkonhaltijan ~~rekisteröinti~~ **rekisteröityminen** käyttäjäksi;

2) rekisteröityneiden vähittäismyyjien sulautumisessa syntyvän vähittäismyyjän ~~rekisteröinti~~ **rekisteröityminen** käyttäjäksi ja rekisteröityneen vähittäismyyjän jakautumisessa syntyvien vähittäismyyjien ~~rekisteröinti~~ **rekisteröityminen** käyttäjiksi;

3) rekisteröityneen vähittäismyyjän **tekemä** rekisteröinnin irtisanominen;

4) rekisteröityneiden jakeluverkonhaltijoiden sulautumisessa syntyvän jakeluverkonhaltijan ~~rekisteröinti~~ **rekisteröityminen** käyttäjäksi ja rekisteröityneen jakeluverkonhaltijan jakautumisessa syntyvien jakeluverkonhaltijoiden ~~rekisteröinti~~ **rekisteröityminen** käyttäjiksi;

5) sähkömarkkinalain 3 §:n 25 b kohdassa tarkoitettujen mittausalueiden tai niiden muutosten rekisteröinti.

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi rekisteröitynyt vähittäismyyjä voi 1 momentin estämättä päättää vähittäismyyntitoimintansa käyttöönottojakson aikana 4 §:n mukaisesti.

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voi 1 momentin estämättä jatkaa sähkömarkkinalain 75 a §:ssä tarkoitetun vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan rekisteröitymisaikaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi sekä mittausalueen rekisteröinnin määräaikaa käyttöönottojakson alkamisen jälkeen, jos rekisteröitymisen tai mittausalueen rekisteröinnin estäneet puutteet eivät ole merkittäviä, toiminnanharjoittaja on esittänyt ennen käyttöönottojakson alkamista riittävät korjaavat toimenpiteet puutteiden poistamiseksi eivätkä puutteet estä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen aikataulun mukaista käyttöönottoa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on ilmoitettava rekisteröitymisajan jatkamisesta ja sen kestosta toiminnanharjoittajalle ja Energiavirastolle. Ilmoitus vähittäismyyjälle on tehtävä ennen kuin vähittäismyyjä on velvollinen toteuttamaan 3 §:n 1 momentissa säädetyt toimenpiteet.

3 §

Rekisteröimätöntä vähittäismyyjää koskevat toimenpiteet

Vähittäismyyjän, ~~jota~~ **joka** ei ole rekisteröity**nyt** sähkömarkkinalain 75 a §:n mukaisesti sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon käyttäjäksi käyttöönottojakson alkuun mennessä **tai jonka rekisteröitymisaikaa ei ole jatkettu 2 §:n 3 momentin mukaisesti**, on:

— —

4 §

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi rekisteröityneen vähittäismyyjän toiminnan päättyminen käyttöönottojakson aikana

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi sähkömarkkinalain 75 a §:n mukaisesti ~~rekisteröidyn~~ **rekisteröityneen** vähittäismyyjän, joka lopettaa vähittäismyynnin suunnitellusti käyttöönottojakson aikana, on ilmoitettava viikon kuluessa käyttöönottojakson alkamisesta asiakkailleen, asiakkaidensa jakeluverkonhaltijoille, järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle ja Energiavirastolle asiakkaidensa sähkönmyyntisopimusten siirtämisestä yhdelle tai useammalle sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi ~~rekisteröidylle~~ **rekisteröityneelle** vähittäismyyjälle. Asiakkaiden sähkönmyyntisopimusten siirtäminen on tällöin saatettava loppuun vähintään seitsemän viikkoa ennen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottoajankohtaa. Vähittäismyyjän on tällöin jatkettava sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon käyttöönoton valmistelutoimenpiteitä käyttöönottosuunnitelman mukaisesti siihen saakka, kunnes vähittäismyyjän kaikki sähkönmyyntisopimukset on siirretty sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi ~~rekisteröidyille~~ **rekisteröityneille** vähittäismyyjille.

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjäksi sähkömarkkinalain 75 a §:n mukaisesti ~~rekisteröidyn~~ **rekisteröityneen** vähittäismyyjän, joka käyttöönottojakson aikana lopettaa vähittäismyynnin konkurssin tai maksuvaikeuksien vuoksi, on:

— —

6 §

Rekisteröimätöntä jakeluverkonhaltijaa koskevat toimenpiteet

Jos jakeluverkonhaltija~~a~~ ei ole rekisteröity**nyt** sähkömarkkinalain 75 a §:n mukaisesti sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon käyttäjäksi käyttöönottojakson alkuun mennessä **tai jos jakeluverkonhaltijan rekisteröitymisaikaa ei ole jatkettu 2 §:n 3 momentin mukaisesti**, jakeluverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on yhdessä Energiaviraston kanssa viipymättä selvitettävä, pystyykö jakeluverkonhaltija turvaamaan väliaikaisjärjestelyillä, että vähittäismyyjät voivat toimittaa sähköä jakeluverkkoon asiakkailleen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönoton jälkeen siihen saakka kunnes jakeluverkonhaltija pystyy täyttämään ~~rekisteröinnille~~ **rekisteröitymiselle** asetetut vaatimukset.

— —